Parallelsessie Informatie en Ontmoeting, 11 november 2021
Stand van zaken invoering Omgevingswet, omgevingsvisie
Samenvattend verslag

Aanwezigen

Voorzitter:	de heer I. Tekir
Raadsgriffie:	de heer S.Vink
Fracties:	Stadsbelang-Democraten Gorinchem-CDA-PvdA-SGP/ChristenUnie - VVD-D66-SP-GroenLinks-Gorcum Actief
Portefeuillehouder:	de heer R. van Doesburg
Ambtelijk:	de heren R. Ottervanger, G. Quik en W. Apotheker
Notulen:	notulistenbureau Leeuwenburgh-Vendrig

Opening

De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen hartelijk welkom. Hij licht het doel van deze sessie toe.

Stand van zaken invoering Omgevingswet, omgevingsvisie

Vanuit het Programma Invoering Omgevingswet worden tijdens deze sessie meerdere elementen belicht. Het is een moment om met raadsleden zowel over het Omgevingswetproces als over specifieke inhoud bij te praten.

Er zijn drie verschillende onderdelen tijdens de sessie:
1) Toelichting schema onderlinge samenhang instrumenten Omgevingswet;
2) Planning en vorderingen programma Omgevingswet en -visie;
3) Demonstratie Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)

Wethouder Van Doesburg leidt het onderwerp kort in. Het betreft een megaproject. Er is een kleine verschuiving in de planning. De ontwerpvisie wordt voorgelegd in Q2 van 2022 waardoor deze over de verkiezingen heen gaat. Zorgvuldigheid is belangrijk en wellicht is het goed dat de nieuwe raad dit nog eens bekrachtigt vanwege de omvangrijkheid en het grote belang voor de gemeente.

De heer Apotheker verzorgt een presentatie (beschikbaar op iBabs). De Omgevingswet is al langere tijd in voorbereiding. De inwerkingtreding is voorzien op 1 juli 2022. Hij wijst op een recente Kamerbrief waarin dit wordt bevestigd, maar de wet is eerder al wel een aantal keren uitgesteld. Het DSO (het digitale stelsel) moet daarvoor wel van een bepaald niveau zijn en dit heeft betrekking op het landelijke deel van het stelsel. In Gorinchem moet met voldoende niveau aangesloten worden op het landelijke DSO.
Hij gaat vervolgens nader in op het schema met de vier basiselementen. Allereerste de Omgevingsvisie 1.0 die de ruimtelijke koers van de gemeente inkadert. Hierin worden plannen gepresenteerd die een MER procedure vereisen ter onderbouwing. Er is gekozen voor een 1.0 versie omdat het vastleggen pas 31 december 2024 verplicht is.
De omgevingsprogramma's hangen onder de omgevingsvisie en bieden de mogelijkheid om bij te sturen op grotere thema's (zoals mobiliteit, woningbouw).
Het omgevingsplan vervangt het bestemmingsplan met als grote verschil dat dit stadsbreed dekkend is terwijl het bestemmingsplan zich kadert in een bepaald gebied. Per 1 juli 2022 gaat dit instrument in werking, maar vervolgens heeft de gemeente tot 2029 de tijd om daar een stadsbreed dekkend omgevingsplan van te maken. Hij wijst op de proef langs de Arkelsedijk waar wordt gewerkt in de geest van de Omgevingswet. Tegelijkertijd wordt in Stalkaarsen op kleine schaal gekeken hoe dit middel ingezet kan worden. De

omgevingsvergunning volgt wanneer wordt voldaan aan de kaders van het omgevingsplan. Nieuw hierbij is een omgevingstafel, een samenwerkingstafel, waarbij met collega-overheden en initiatiefnemers een zo goed mogelijk plan wordt bedacht voordat het in vergunning wordt gebracht om de procedures te versnellen.
Voor het moment van invoering moet een aantal zaken geregeld worden. De raad heeft zich onlangs in een B&A sessie uitgesproken over de verordening fysieke leefomgeving. Hierin worden verordeningen gebundeld en het proces vereenvoudigd. Hierdoor ontstaan nieuwe verhoudingen in de bevoegdheden tussen college en raad. Op 2 december vindt hierover een eerste I&O sessie plaats, in 2022 wordt daar een vervolg aan gegeven.
Het digitaal stelsel is onderliggend aan het van start laten gaan van de vier basisinstrumenten. Dit vereenvoudigt de procedure die een inwoner of initiatiefnemer moet doorlopen om een ruimtelijk plan in te dienen en vergund te krijgen.
Binnen de Omgevingswet is het verplicht om een gemeentelijk participatiebeleid vast te stellen waarbij gekeken wordt naar de uitgangpunten die de gemeente wil hanteren. Dit wordt vervolgens gebruikt voor de participatie bij ruimtelijke ontwikkelingen.
Medewerkers moeten zo goed mogelijk kunnen werken met het instrumentarium en daarom is er een opleidingsplan. Dit hangt deels ook samen met de nieuwe software.
Eén van de uitgangspunten van de nieuwe Omgevingswet is een houding van ja, mits versus nee, tenzij en dit betekent wat voor de wijze waarop medewerkers zich presenteren als er initiatieven ingediend worden.
De leges en planschadeverordeningen worden voor de invoering vastgelegd door de raad.
Hij wijst op de basistaken en samenwerking met onder andere de Omgevingsdienst, Waterschap en Veiligheidsregio. Ook hierbij moet gekeken worden hoe je in gezamenlijkheid werkt naar de invoeringsdatum van 1 juli 2022.
Dit alles wordt in een actieplan vervat. Op dit moment vindt een herijking van het plan van 2020 plaats waarbij destijds werd uitgegaan van een invoeringsdatum van 1 januari 2021.
Hij refereert aan de raadsexcursie waarbij langs een aantal plekken in de stad is gegaan die een grote rol spelen binnen de Omgevingsvisie en zijn aangewezen als potentiele ontwikkellocaties. Het was nuttig om ter plekke met elkaar in gesprek te gaan over wat zie je en wat zijn de onderliggende gedachten bij zaken als vergroening en woningbouw.
Daarnaast was er een participatietraject met themabijeenkomsten, er is een enquête uitgezet waarin bewoners wordt gevraagd om zich uit te laten over de verschillende referentiebeelden die voor de toekomst zijn geschetst. 235 personen hebben de enquête volledig ingevuld. Ook met de buurgemeenten wordt overleg gevoerd over de Omgevingsvisie om te kijken hoe op elkaars visie wordt aangesloten. Er wordt nog nader bekeken of het mogelijk is om een fysieke analyse te doen via een stadsmarkt op 14 december zoals eerder gepland of dat er wellicht voor een andere optie gekozen moet worden.
Afsluitend gaat hij nader in op de omgevingseffectrapportage, de MER procedure die gevolgd moet worden om tot een onderbouwde omgevingsvisie te komen. Op hoofdlijnen wordt gekeken wat ingrijpen op een bepaalde ruimte voor effecten heeft. Het startpunt, de notitie reikwijdte en detailniveau, is vorige maand vastgesteld door de raad. Er wordt nu gewerkt aan een foto van de leefomgeving waarover de raad nog wordt bijgepraat in 2022.
Aan de agendacommissie is voorgesteld om elkaar op 2 december te zien waarna er verder wordt gepraat en dieper wordt ingegaan op de delegatie van bevoegdheden tussen raad en college. Op 14 december volgt de stadsmarkt. Op 20 januari wordt het programma- en actieplan besproken en vindt wederom een gesprek plaats over de delegatie van bevoegdheden. Afsluitend vindt op 17 februari wederom een I&O sessie plaats en vervolgens op 10 maart het vastleggen van de delegatie bevoegdheden.

De heer Quik vervolgt de presentatie. Hij informeert wie er in de afgelopen vijf jaar een omgevingsvergunning heeft aangevraagd en constateert dat slechts enkele aanwezigen te maken hebben gehad met het online omgevingsloket. Het doel van de Omgevingswet is om te komen tot één systeem waar alles samenkomt. De VNG worstelt om deze informatie toegankelijk te krijgen. Er is nu een online omgevingsloket, daarnaast zijn de bestemmingsplannen in te zien. Dit is een andere applicatie en burgers moeten zelf uitvinden of dit met elkaar matcht. Daarnaast is er een module voor bedrijven voor het

aanvragen van milieuvergunningen, wederom een andere applicatie. Voorts zijn er nog de gemeentelijke balie, de post en de website. In de nieuwe module gaat één en ander via digid.
Voor de bestemmingsplannen heeft de gemeente vanaf de inwerkingtreding van de wet 9 jaar de tijd om daar omgevingsplannen van te maken. Vanaf 1 juli 2022 is er een digitaal stelstel Omgevingswet voor het aanvragen en raadplegen. Dit betekent een andere manier van werken. De wetgever eist een bepaald niveau omdat iedereen het moeten kunnen begrijpen. Als een burger een boom wil kappen moet duidelijk zijn wat de regels daarvoor zijn. Er wordt beleidsneutraal overgegaan. Straks wordt de keuze voor reguleren of dereguleren gemaakt.
Hij start de demo-omgeving op en toont de iconen van de meest voorkomende zaken en stelt voor om live een vergunning-check te doen. Als dit proces is doorlopen kan meteen doorgegaan worden naar de vergunningaanvraag. Hierbij wordt gezocht op een adres waarna een kaartje wordt getoond en de activiteiten gekozen worden. Vervolgens worden de dingen waar de gemeente op wil checken daadwerkelijk gecheckt en worden zaken via vervolgvragen uitgesloten of toegevoegd. Als de gemeente wil voldoen aan de wet is slechts één toepasbare regel voldoende en vervolgens dient de aanvrager contact op te nemen.

De voorzitter biedt gelegenheid om vragen te stellen naar aanleiding van de presentatie.

De heer Houtepen merkt op dat zijn fractie eerder in het traject al heeft aangegeven dat Gorinchem als relatief kleine gemeente niet perse voorop hoeft te lopen en vooral moet leren van andere gemeenten. Hij informeert of meegekregen wordt wat er in andere gemeenten wordt gedaan. Hij informeert of er iets bedacht is zodat inwoners geen last hebben van de overgang naar het nieuwe systeem.

De heer Quik antwoordt dat de burgers hier geen last van hebben. Het zou kunnen gebeuren dat er voor de inwerkingtreding nog een hausse aan aanvragen volgt omdat aanvragers nog via het oude systeem willen aanvragen. Het oude systeem blijft nog een poosje in gebruik naast het nieuwe systeem.

De heer Apotheker vult aan dat er wordt samengewerkt in OZAZ?? verband. In de stuurgroep worden zaken uitgewisseld. In de projectgroep worden de verschillende basisinstrumenten meer in detail besproken. Voorts zijn er regionale werkgroepen die inzoomen op bepaalde zaken om van elkaar te leren.

De heer Quik vervolgt dat er regelmatig met de buurgemeenten wordt geoefend op de techniek. Het DSO wordt gevoed door een drietal applicaties waar de ambtelijke staf mee aan de slag moet.

De heer Hassouna geeft aan dat hij de raadsexcursie als bijzonder nuttig heeft ervaren. In de presentatie werd gewezen op woningbouw en hij hoorde ook reguleren en dereguleren. Hij informeert of er ook naar het dereguleren van ‘de stekker’ wordt gekeken in relatie tot de motie over wonen die vorige week is aangenomen. Hij informeert wat er voorts nog wordt aangemerkt als voornaamste knelpunten en obstakels op lokaal niveau waar wellicht nu al op geanticipeerd kan worden.

De heer Apotheker antwoordt dat onderdeel van het DSO is dat een organisatie de tijd krijgt om te oefenen. Op landelijk vlak is aangegeven dat het DSO eerst van een voldoende status moet zijn voordat gemeenten dit overnemen en lokale invulling aangeven. Het is een uitdaging om de regels zo goed mogelijk geïncorporeerd te krijgen in dit geheel. Gorinchem heeft de DSO aansluitingen ruim voor tijd rond dus ‘de stekker’ is op orde, maar het gaat daarna nog wel om de invulling en de samenwerking tussen ‘stekker en stopcontact’.
De Omgevingswet gaat uit van een ja, mits principe versus nee, tenzij. De houding van de overheid tegenover initiatiefnemers is in eerste instantie wat vrijer, maar de lokale overheid krijgt veel meer mogelijkheden om haar eigen pad te kiezen en aanvullende eisen op te leggen aan initiatiefnemers en ontwikkelaars. De vraag is tot hoever de Omgevingswet

wordt ingericht (lokale kaders of wordt het landelijke kader overgenomen). Deregulering is dus eigenlijk naar eigen invulling.

Wethouder Van Doesburg vult aan dat de motie nog niet is uitgevoerd. Hij gaat meer om de intentie die er is waardoor ja, mits kan worden vertaald in denken in mogelijkheden en creatief zijn rekening houdend met de vigerende wetgeving. Gezien het tempo van invoering van het DSO veronderstelt hij dat er eerder met de motie aan de slag gegaan moet worden. Als er kansen worden gezien kan daar kleuring aan gegeven worden in samenspraak met de raad.

De heer Hachhouch informeert of de doelstelling van het aantal mensen dat de enquête heeft ingevuld is gehaald.

De heer Apotheker geeft aan dat wat hem betreft de doelstelling is gehaald. Inwoners wordt gevraagd om na te denken over de stad over 30 jaar. Dit is een grote vraag. Inwoners moeten er feeling voor hebben om op die manier naar de stad te kijken. Vooraf werd niet gedacht dat dit aantal zou worden gehoord. Kijkend naar de antwoorden, suggesties die zijn gedaan en aanvullingen op de referentiebeelden waren dit inwoners met hart voor de stad en nuttige en fijne ideeën om aan te vullen op het werk dat al is gedaan. Desgevraagd geeft hij aan dat hij moeilijk kan inschatten of dit de usual suspects waren. De enquête is breed uitgezet. Basisschoolleerlingen is bijvoorbeeld gevraagd om in gesprek te gaan hoe zij hun stad zien over 30 jaar omdat het met name voor hen wordt gedaan. De stadsmarkt is ook een manier om de inwoners te betrekken bij de plannen voor de stad in ruimtelijke zin en transparant te zijn over de onderliggende gedachten daarbij.

De voorzitter constateert dat er verder geen vragen meer zijn. De planning is uiteengezet. Er volgt nog een aantal sessies. Hij bedankt voor de presentaties.

Sluiting

De voorzitter bedankt de aanwezigen voor hun inbreng en sluit de vergadering.